

Kysymyksiä ja vastauksia terveyteen liittyvistä asioista.

Kysymme kolmelta kuljetusalan vaikuttajalta Entä työterveyshuolto?

Vastaajana Seppo Savola STM:stä:

Kysymykseesi työterveyshuollon järjestämisestä kuljetusalalla totean, että työnantajan on järjestettävä työntekijöiden työterveyshuolto siten, kun työterveyshuoltolaissa (1383/2001) työnantajan velvollisuudeksi on säädetty.

Työnantaja voi työterveyshuoltolain 4 §:n mukaisesti hankkia tarvittavat palvelut terveyskeskuksesta, järjestämällä palvelut itse tai yhdessä toisten työnantajien kanssa tai hankkimalla palvelut muulta työterveyshuoltopalvelusten antamiseen oikeutetulta toimintayksiköltä tai henkilöltä.

Työnantajan on ilmoitettava tarkastuksen toimittajalle kenen työterveyshuoltopalvelujen tuottajan kanssa yrityksen kirjallinen sopimus työterveyshuollon järjestämisestä on tehty.

Työnantajan on pidettävä työnantajan ja työterveyshuoltopalvelujen tuottajan välinen työterveyshuollon järjestämistä koskeva sopimus sekä työpaikan työterveyshuollon työpaikkaselvitys työntekijöiden nähtävänä työpaikalla.

Työnantajalla on oltava työterveyshuollosta kirjallinen toimintasuunnitelma, jonka tulee sisältää työterveyshuollon yleiset tavoitteet sekä työpaikan olosuhteisiin perustuvat tarpeet ja niistä

johtuvat toimenpiteet. Työpaikkakäynteihin ja muihin työterveyshuollon suorittamiin selvityksiin perustuen toimintasuunnitelma tulee tarkistaa vuosittain.

Toimintasuunnitelmassa on otettava riittävästi huomioon monitieteinen tieto työn ja terveyden välisestä suhteesta ja työn terveysvaikutuksista.

Työterveyshuollon toteuttaminen varmistetaan viranomaisaloitteisilla tarkastuksilla vuoden 2002 alussa voimaan tulleen uuden työterveyshuoltolain mukaisesti. Piiri ryhtyy kahden kuukauden kuluttua tarkastuksesta toimenpiteisiin niiden työpaikkojen työterveyshuollon järjestämisen suhteen, jotka eivät ole tehneet työterveyshuoltosopimusta.

Mikäli työterveyshuoltopalvelujen saatavuudessa esiintyy alueellisia ongelmia, piiri toimii yhteistyössä lääninhallitusten sosiaali- ja terveysosastojen kanssa palvelujen saatavuuden parantamiseksi.

Työterveyshuollon toimintasuunnitelma voi olla työturvallisuuslaissa tarkoitettua työsuojelun toimintaohjelmaa tai muuta työnantajan laatimaa kehittämissuunnitelmaa tai suunnitelmaa. Tähän ohjelmaan "Terve nuppi jaksaa" -projektin sisältö niveltäytyy saumattomasti.

Toiseksi kysyt miten TNJ-projekti on työsuojeluhallinnossa otettu vastaan. Työsuojeluosaton osalta totean, että Rahtarit ry:n haaste on ilmoitustaululla edelleen. Liikuntapäiväkirjalomake on jaettu kahvihuoneiden pöy-

dille, josta ne ovat hävinneet. Siitä miten moni täyttää liikuntapäiväkirjalomaketta ei ole tiedossani. Liikunnan harrastus on kyllä selvästi lisääntynyt, johon on kylläkin vaikuttanut oma työterveyshuoltomme. Liikoja kiloja on pudonnut, parhaimmilla parikymmentä kiloa.

Työsuojelupiirien osalta kuntokortti on jaettu kaikille ajo- ja lepoaikavalvontaan osallistuville tarkastajille. Otin kysymyksen esille myös ajo- ja lepoaikatyöryhmän kokouksessa 2.9.2002. Pikaisen kyselyn perusteella tuntuu siltä, että asiaa pidetään tärkeänä, mutta liikuntapäiväkirjan täyttäminen on jäänyt sattumanvaraiseksi. Töihin pyöräily, kuntosalit, kuntolenkit, pallopelit sekä hyötyliikunta tulivat kyselyssä esille. Toisin sanoen leikissä ollaan vaihtelevasti mukana ja uskon, että ainakin joitakin liikuntapäiväkirjoja palauteaan Rahtarit ry:lle.

HYVÄÄ ALKANUTTA SYKSYÄ!

Veikko Kuronen Suomen Kuorma-autoliitosta **SKAL** toteaa lähtökohdaksi sen, että jäsenyrityksissä työnantaja hoitaa lakisääteiset velvoitteet, joihin myös työterveyshuolto kuuluu. Terveysongelma ei kuitenkaan ole pelkästään työntekijäpuolta koskeva ongelma, vaan samassa veneessä ovat yrittäjät. Erona on vain se, ettei pienyrittäjällä ole velvollisuutta järjestää itselleen työterveyshuoltopalveluita.

SKAL on määrätietoisesti kannustanut jäsenyrityksiään yrittäjien työterveystar-

kastuksiin. Terveysprojektin pilottikokeiluun vuonna 2000 osallistui yhteensä 43 autoilijaa ja autonkuljettajaa 120 kutsutusta. Pilottiprojektin yhteydessä suoritettujen terveystarkastukset olivat osallistujille maksuttomia.

Pilotin yhteenvedon mukaan tutkimukseen osallistuneiden henkilöiden terveydentila vastaa suurin piirtein miesväestöä keskiraskaassa-raskaassa työssä. Työkyvyn seuranta- ja tukitoimia raportin mukaan tarvitsee noin viidennes kuljettajista. Tuki- ja liikuntaelinvaihat ovat yleisiä ja kaikkein yleisin on selkävaiva, jota esiintyi vajaalla puolella kuljettajista.

Terveydentilan riskitekijöistä erittäin yleinen on ylipaino, jota todettiin puolella kuljettajista. Kolesterolin, verenpaineen ja verensokerin seuranta- tai jatkotutkimustarvetta todettiin noin neljänneksellä kuljettajista. Alkoholin käytön ja maksarvojen seurantarvetta oli noin joka kuudennella kuljettajalla.

Kuulon seurantarvetta todettiin puolella kuljettajista. Viireystilan vaihtelu ja nukahdamistarvetta liittyivät selvästi unen laatuun ja määrään. Viireystilaa ongelmia oli esiintynyt lähes puolella kuljettajista.

Aineiston perusteella todettiin siis runsaasti työkyvyn seurannan ja tukemisen tarvetta sekä tunnettujen terveyden riskitekijöiden seuranta- ja hoitotarvetta. Tässä aineistossa todettiin muutama selvä verenpainetauti, aikuisiän sokeritauti, voimakkaasti kohonnut kolesterolipitoisuus sekä alkoholin suurkulutustapaus.

Tämän seulonnan perusteella Työterveyslaitoksen

tutkija Juha Liira suosittelee työterveyshuoltopalveluiden tehokasta järjestämistä ammattikuljettajille. Ilman tällaista seuranta monien kuljettajien työkyky on vaarassa sydänsairauksien, sokeritaudin ja tuki- ja liikuntaelinvaivojen vuoksi. Lisäksi vireystilan vaihtelu ajaessa muodostaa riskin liikenneturvallisuudelle.

Pilottiprojektin jälkeen SKAL on v 2001 suositellut työterveystarkastuksen mahdollisuutta koko jäsenkunnalleen. Terveystarkastus oli maksullinen, mutta hinta valmiiksi "neuvoteltu". SKAL:n koko jäsenkunnasta tarjousta käytti hyväkseen 1,5 %, eli 120 henkilöä. Näiden tarkastusten perusteella tehdyssä yhteenedossa todetaan monen kuorma- ja pakettiautoyrittäjän terveydenhuollon olevan useimmiten pelkästään ilmenneiden sairauksien hoitamista. Ennaltaehkäisevä terveydenhuolto oli yhteenvedon mukaan harvinaista. Terveystarkastuksissa nousi esiin tyypillisiä kansansairauksien riskitekijöitä, sairauksia, työn aiheuttamaa kuormitusta ja stressioireita.

Raportin perusteella Liira suosittelee yrittäjille säännöllisiä terveystarkastuksia esim. 3 vuoden välein. Samalla todetaan, että ilman ennaltaehkäisevää seuranta monien kuljettajien työkyky voi enneaikaisesti vaarantua. Terveystarkastuksessa tuetaan yrittäjiä löytämään omia voimavarojaan työssä jaksamiseen ja motivoimaan omaehtoiseen terveydenhoitoon.

Lähteet: Kuorma- ja pakettiautoyrittäjien terveystarkastukset v 2000-2001. Loppuraportti 27.5 2002. Medi-vire.

Suomen Kuorma-autoliiton terveystutkimuksen pilotin tuloksia. Liira Juha. Työterveyslaitos.

AKT:n mielestä työterveyshuolto ei toimi kuten pitäisi. Kuljetusalan pien-työpaikkavaltaisuuden vuoksi sekä työntekijä että työnantajapuoli eivät tiedä koko asiasta. Tämän vuoksi jätetään käyttämättä tärkein asiantuntijataho työpaikan työsuojelutyössä.

AKT on päättänyt aloittaa ensi vuoden puolella laajan yksilön työsuojelutietouden parantamiseen suuntautuvan tiedottamisen. Tästä päätettiin liiton edustajakokouksessa viime kesäkuussa. Kyseessä tulee olemaan ainakin neljä vuotta kestävä projekti. Lisäksi tulemme panostamaan työterveyshuollon tunnetuksi tekemiseen. Näillä toimilla on mahdollista saada työterveys kohenemaan. Pyrimme myös saamaan työnantajatahon mukaan.

Kuljetusalan työntekijöidenkin on pyrittävä pysymään pidempään työelämässä. Virallinen tavoite on 2-3 vuotta pidempään kuin nykyään. Jos aiotaan nostaa keskimääräistä eläkkeelle siirtymiskäyttä, tulee työpaikoilla tapahtua suuria muutoksia. Kysymykseen tulee, miten yötyö vaikuttaa terveyteen ja kuinka on pitkien työpäivien kanssa. Elpymisjaksot ovat myös liian lyhyitä, joten töitä riittää.

Pertti Sulasalmi

sosiaali- ja työsuojelusihteeri

Liikenneturvallisuutta koululaisille !!!

E-P:n osasto 018 järjesti Liikenneturvallisuuspäivän 28.9.2002 Jalasjärvellä Harrin koulun oppilaille ja heidän vanhemmilleen.

Päivä oli erittäin antoisa, oppilaat kuten myös vanhemmatkin seurasivat opetustamme mallikkaasti tarkkaavaisina. Se jos mikä toi kouluttajille suurta mielihyvää.

Päivän avaukseksi Rannon Raimo kertoi omakohtaisen tarinan jouduttuaan auto-onnettomuuteen kohtalokkain seurauksin, koulumatkallaan ollessaan eka luokalla. Tarinallaan Raimo halusi valistaa lapsia kulkemaan turvallisesti koulutietään.

Takalan Kari piti valistavan luennon tiellä liikkumisesta jalan tai pyörällä, sekä polkupyörän ja jalankulkijan varusteista havainnollista esitystään kalvoilla. Kalvoilta hän esitteli eri autotyypit ja kuinka hyvin tai huonosti, sieltä nähdään se pieni koululainen kaikkine katvealueineen.

Kuulijoille kerrottiin, että aiheesta on kokeet ennen kuin päivä loppuu. Se osaltaan vaikutti tarkkaavaiseen seurantaan. Ulkona Takalan Kari, Rannon Aino-Maija, Miilumäen Pasi, Korkiamäen Seppo sekä Saarelan

Jarmo esittelivät havainnollisesti täysperävaunuyhdistelmän ja sen katvealueet. Täysperän olimme saaneet lainaksi Jalasjärven Aikuis- koulutuskeskukselta ja puoliperävaunuyhdistelmän lainasi E-P:n Kaluste.

Lapset ja vanhemmat saivat itse käydä katsomassa ratin takaa mitä sieltä oikein näkyy ja kuinka paljon sieltä jää näkymättä.

Olihan se monelle yllätys, kuinka helposti sieltä isompikin ihminen jää näkymättä katvealueelle.

Lopuksi tarkastettiin tietokilpailukysymykset, kuin myös eka ja tokaluokkalaisten värityskilpailutehtävät. Annettiin palautteet ja jaettiin palkinnot. Kiittävästi tietokilpailuun vastasivat myös vanhemmat.

E-P:n osasto lahjoitti kaikille oppilaille stretsheijastimet ja toivoivat niille runsasta käyttöä.

Rahtarit E-P:n osasto kiittää Harrin koulun henkilökuntaa, oppilaita ja heidän vanhempiaan runsaasta osallistumisesta.

Suuret kiitokset myös E-P:n Kalusteelle ja Aikuis- koulutuskeskukselle lainaksi saamistamme ajoneuvoista!